

**REPUBLIKA HRVATSKA
NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST,
VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ**

KLASA: 030-02/21-03/0007

URBROJ: 355-08-21-0001

Zagreb, 9. studenoga 2021.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
n/p ministar prof.dr.sc. Radovan Fuchs

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA
n/p ministar dr.sc. Tomislav Čorić

Poštovani gospodine ministre znanosti i obrazovanja,
Poštovani gospodine ministre gospodarstva i održivog razvoja,

u ime Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (dalje u tekstu: Nacionalno vijeće) zahvaljujem Vam na uključivanju Nacionalnog vijeća u poziv za pomoć u prikupljanju ideja za transformaciju prioriternih područja S3 u Republici Hrvatskoj (KLASA: 023-01/21-02/00149, URBROJ: 533-03-21-0001). Tom prilikom obavijestili ste nas o budućem kontaktu Svjetske banke putem e-pošte s poveznicom na internetski upitnik kojega su svi adresati Vašega pisma bili pozvani ispuniti.

Nacionalno vijeće raspravilo je o Vašem pozivu na svojoj redovitoj sjednici 15. rujna, te na tematskoj sjednici 27. listopada ove godine. Kao strateško tijelo na nacionalnoj razini, ono drži da svoj doprinos akciji koju ste poduzeli može učinkovitije dati na toj razini nego sudjelovanjem u prikupljanju ideja za transformaciju samih prioriternih područja S3 te je svoju prosudbu artikuliralo u očitovanju koje sam Vam slobodna poslati u privitku.

S osobitim poštovanjem,

Predsjednica Nacionalnog vijeća za znanost,
visoko obrazovanje i tehnološki razvoj

prof.dr.sc. Mirjana Polić Bobić v.r.

Prilog:

Očitovanje Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj o temi pametne specijalizacije u Republici Hrvatskoj

Očitovanje Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj o temi pametne specijalizacije u Republici Hrvatskoj:

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj vidi strategiju pametne specijalizacije kao jedan od ključnih mehanizama za učinkovit gospodarski i tehnološki razvitak Republike Hrvatske i za podizanje njene konkurentnosti u globalnim okvirima.

Kako bi S3 ostvario svoju ulogu treba inzistirati na:

1. Jasno definiranim kriterijima utvrđivanja prioriteta
2. Fokusu i efikasnosti kroz optimizirani broj ciljeva
3. Redovitom praćenju provedbe definiranih mjera i korektivnom djelovanju

Naše komentare strukturirali smo tako da ocrtavaju naša razmišljanja o metodama utvrđivanja prioriteta, o sadržaju – prioritetnim područjima, te o načinu provedbe odnosno postizanja zacrtanih ciljeva i, zaključno, o ulozi Nacionalnog vijeća tom procesu.

1. POSTUPAK DEFINICIJE PRIORITETA

U postavljanju ciljeva držimo ključnim definiranje preciznih i transparentnih kriterija.

Prilikom definiranja kriterija izvrsnosti potrebno je adekvatno vrednovati ona istraživanja i znanstveno-stručne publikacije čiji su rezultati našli konkretnu primjenu u nacionalnom gospodarstvu i u okviru ključnih nacionalnih potreba.

Sukladno programu oporavka i opstojnosti (mjera C 3.2 R3) potrebno je uspostaviti funkcionalniji i učinkovitiji model upravljanja programima kompetitivnih potpora za IRI, koji će omogućiti da proces odabira postane brži i zasnovan na kriterijima uspješnosti (tzv. „merit-based system“).

U utvrđivanju prioriteta treba se voditi analizom do sada iskorištenih sredstava iz IRI fondova, kao i evaluacijom rezultata korištenih sredstava i njihovih učinaka na napredak gospodarstva. Time dobivamo relevantne i kvalitetne informacije o sposobnosti RH za realiziranje razvoja u pojedinim područjima u okruženju raspoloživih adekvatnih financijskih sredstava.

Kako bi iskoristili sve nacionalne potencijale, treba provoditi policentrični pristup pametnih regija (4 NUC regije) koje su komplementarne u specijalističkim domenama. Time snažimo učinkovitost i fokus programa.

U području znanstvenih istraživanja držimo kako definicija strateških pravaca istraživanja mora uvažiti dostupne analize ostvarenih rezultata prijašnjeg ciklusa projekata S3, te promjene u

globalnim pravcima istraživanja u smjeru korelacije s velikim globalnim društvenim promjenama i izazovima. Nacionalno vijeće je sudjelovalo u provođenju S3, posebno u području centara izvrsnosti, rezultate kojih treba uzeti u obzir u novom ciklusu pametne specijalizacije.

S3 treba što je više moguće tematski povezati s istraživačkim područjima definiranim u Horizon Europe, ali uzimajući u obzir naše nacionalne potrebe. Potrebna je bolja povezanost s drugim postojećim nacionalnim i sektorskim strategijama. Posebnu pažnju treba posvetiti partnerstvima koja su definirana, ili će biti definirana, unutar radnih planova Horizon Europe. Time će biti omogućena sinergija u istraživanjima, podići će se efikasnost investicija i mogućnosti za tzv. Joint Calls u kojima može sudjelovati više zemalja.

2. PRIORITETNA PODRUČJA

U konačnom odabiru prioritetnih područja treba se, uz nedvojbenu podršku strateškom razvoju Republike Hrvatske, voditi načelom učinkovitog korištenja nacionalnih obrazovnih, znanstvenih i gospodarskih kapaciteta za koje već postoji zadovoljavajući potencijal koji uz dodatna ulaganja (prvenstveno u istraživačku infrastrukturu, obrazovni sustav i ljudski potencijal) jamči postizanje zacrtanih ciljeva. Držimo kako je potrebno značajno smanjiti dosadašnji broj prioritetnih područja jer jedino fokusiranim pristupom možemo ostvariti iskorak te se u odabranim područjima pozicionirati u europskom vrhu.

Svakako, pri tome treba voditi računa o nužnosti reindustrijalizacije Republike Hrvatske, odnosno o onim područjima koja će najbrže stvoriti novu vrijednost. Mišljenja smo kako su tehnološki razvoj i uspjesi naših kompanija u prethodnom desetljeću iznjedrili ICT područje kao ono koje svakako treba postaviti kao jedno od prioritetnih područja iz dosadašnje isključive uloge podrške drugim prioritetima. Sukladno Nacionalnom programu oporavka i opstojnosti, u revidiranju politike financiranja treba se usmjeriti na izvrsnost u istraživanju i inovacijama s fokusom na zelenu i digitalnu tranziciju, kao važnim elementima koncepta održivog razvitka. Takvim pristupom ne šaljemo poruku o zanemarivanju područja koje nismo označili prioritetnima. Odgovarajućim ulaganjima njih treba i dalje razvijati u skladu s nacionalnim potrebama.

Pametna specijalizacija sukladno europskoj strategiji treba igrati ulogu i u smanjivanju razlika između regija u pogledu njihovog gospodarskog razvitka, ostvarenog dohotka i standarda građana, uvažavajući komparativne prednosti i potencijale pojedinih regija (regionalno disperzirani centri/projekti pametne specijalizacije)

3. PROVEDBA

3.1 Financiranje

Pri usmjeravanju investicija treba se voditi načelom da primarni cilj nije potrošnja fondova, nego strateška dimenzija ulaganja.

Pritom je važno ostvariti sinergiju europskih i nacionalnih fondova (prepoznati povezanost triju dokumenata koji se vremenski dobro preklapaju: Pametna specijalizacija do 2029, Nacionalni plan oporavka i otpornosti do 2026, te Nacionalna razvojna strategija do 2030, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi).

3.2 Metode

Za postizanje ciljeva neophodna je izrada akcijskih planova i povezanih projekata u svim prioritetnim područjima.

3.3 Koordinacija

Tematska inovacijska vijeća trebala bi osigurati učinkovitu koordinaciju između svih dionika koji su prethodno prepoznati kao ključni za rad na određenoj temi, koji uključuju znanstveno-istraživačko-obrazovni sektor, gospodarski sektor, te ministarstva kao nadležna tijela zadužena za provedbu cijele strategije. Nacionalno vijeće smatra da treba osnažiti mehanizam za transfer znanja prema gospodarstvu bilo osnaživanjem HAMAG BICRO-a, tj. nekadašnjeg BICRO-a koji je prije desetak godina odvojen od Ministarstva znanosti i obrazovanja, bilo osnivanjem neke slične organizacije (primjerice, Instituta za tehnologijski razvoj). Držimo da bi jedno ministarstvo, najvjerojatnije Ministarstvo znanosti i obrazovanja, trebalo i u svom imenu uključivati tehnologiju/tehnološki razvoj i biti zaduženo za nj. Time bi se ojačala njegova uloga u transferu znanja prema gospodarstvu.

3.3 Praćenje i vrednovanje

Nacionalno inovacijsko vijeće trebalo bi biti tako strukturirano da je u stanju kontinuirano pratiti provedbu aktivnosti i vrednovanje postignutih rezultata prema utvrđenom hodogramu i vremenski definiranim točkama provjere napretka planiranih aktivnosti, radi kvalitetnije provedbe pojedinih akcijskih planova. U skladu s Nacionalnim programom oporavka i opstojnosti, potrebno je što više smanjiti administrativne prepreke u postupcima dodjele sredstava za IRI projekte, te povećati transparentnost postupka prema korisnicima.

Kod vrednovanja inovacija potrebno je koristiti princip tzv. deep tech inovacija koje su posljedica dugogodišnjeg istraživačkog rada i ne mogu se lako kopirati.

3.4 Administrativna podrška

Dosadašnja iskustva identificirala su administraciju u projektnoj domeni te javnu nabavu u istraživanjima kao područja koja treba revidirati. Uvjereni smo kako je moguće smanjiti administrativne prepreke u pripremanju razvojnih projekata te ubrzati postupak javne nabave za istraživačke svrhe uz očuvanje neupitnog cilja potpune transparentnosti trošenja financijskih sredstava.

4. ULOGA NACIONALNOG VIJEĆA

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, koje je po Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju dužno brinuti i za tehnološki razvoj, želi biti ključni sudionik u procesu definiranja strategije tehnološkog razvoja, kao i u nadzoru provedbe te strategije.